

JOG- ÉS ÁLLAMBÖLCSELET
ZÁRÓVIZSGA KÉRDÉSEK
2010-től (frissítve: 2017)

1. A. A jogalkalmazás fogalma, fajtái és szakaszai.
B. Az ókori görög állambölcseleti gondolkodás: Platón
2. A. Szintetikus jogfelfogás; a jog szerkezete és a jogi tények osztályozása.
B. Az ókori görög állambölcseleti gondolkodás: Arisztotelész.
3. A. Joghézag – jogértelmezés – jogász érvelés.
B. A reneszánsz és a reformáció: Machiavelli tanai és értékelése
4. A. Jogi normatan: jogi norma – jogtétel – jogszabály, a jogi normák fajtái; szankciótan.
B. Államkeletkezési elméletek: konfliktus és konszenzuselméletek összehasonlítása.
5. A. A történeti-jogi iskola fellépése Németországban és Angliában.
B. A klasszikus és modern szerződéselméletek.
6. A. Az emberi jogok generációi és XX. századi fejlődése.
B. A polgári társadalom és a politikai állam elválása.
7. A. A törvényesség és alkotmányosság jogelméleti elemzése.
B. Az államkeletkezés reálfolyamata: az ősi társadalom felbomlása és differenciálódása.
8. A. A jogállamiság jogelméleti követelményeinek rendszerezése (formális és materiális kritériumok).
B. A francia és a skót felvilágosodás államelméleti tanai.
9. A. Legalitás és jogállamiság a magyarországi békés átmenetben.
B. A klasszikus német filozófia az államról (Kant és Hegel).
10. A. A német jogállamiság jellemzése.
B. A világrendszer és a nemzetállamok.
11. A. A francia konstitucionalizmus.
B. A liberalizmus és a liberális állameszme.
12. A. A joguralom Angliában és az amerikai változat.
B. A konzervativizmus és a konzervatív állameszme.
13. A. A társadalom normarendszerének differenciálódása és a jog.
B. A szocializmus és irányzatai. A kommunizmus eszméi és az államiság.
14. A. A jogi objektiváció kategória-elemzése: ontológiai alapja, belső felépítése és önszabályozó mechanizmusai.
B. A nacionalizmus és nemzetállam eszméje.

15. A. A jogrend és a joglépcső-elmélet (H. Kelsen).
B. Államszocialista kísérletek 1917-1989/91.
16. A. Konstruktivista és hermeneutikai törekvések a jogelméletben.
B. Az állam és demokrácia viszonya – klasszikus és modern elméletek
17. A. A szabályok és elvek viszonya a jogban; R. Dworkin elmélete.
B. A jóléti állam fogalma, funkciói és válsága.
18. A. H. L. A. Hart mérsékelt jogpozitivizmusa.
B. A XX. századi államfejlődés csomóponti kérdései (minimális és mérsékelt állam, jóléti állam, pluralista demokrácia, jogállam).
19. A. A marxista jogelméleti gondolkodás.
B. A jogászai államfelfogás és a jogi államfogalom. Hans Kelsen munkássága.
20. A. F. K von Savigny, G.W.F. Hegel és K. Marx a jog történetiségéről.
B. A szociológiai államfelfogás és a társadalmi államfogalom. Max Weber a racionális államról.
21. A. Neokantiánus jogbölcselet.
B. A politikai államfelfogás és a politikai államfogalom. Carl Schmitt elmélete.
22. A. Szociológiai jogelméletek – szabadjogi irányzatok.
B. Az államtípus, az államforma és az államrendszer kategóriái és osztályozásaik.
23. A. A természetjog történeti csomópontjai. A megújult természetjog: G. Radbruch elmélete.
B. Az államrend jogszerűsége és elfogadottsága: legalitás, legitimitás, legitimáció.
24. A. Jogelméleti irányzatok családfája, megközelítésmódja.
B. Politikai engedelmesség és polgári engedetlenség.
25. A. A jog keletkezését magyarázó elméletek. Kísérletek a jogfogalom meghatározására.
B. A hegemonia fogalma, hegemonia ciklusa és a csúcshegemonia.
26. A. A jogpozitivizmus és a normativizmus jellemzése.
B. A jogrendszer fogalma; terjedelmi és funkcionális értelme. A jogrend.
27. A. A jogok természete: alanyi jog- tárgyi jog és tulajdonjog-felfogások; szerzett jogok; feltétlen és alapvető jogok, kantiánus és haszonelvű felfogás.
B. Államtalanítási törekvések és regionalizmus a globalizáció korában
28. A. Elméletek és magyarázó sémák a jogalkalmazásról.
B. Az EU a NAFTA és a dél-kelet ázsiai térség integrációs formáinak összevetése

KÖTELEZŐ IRODALOM

- Szigeti Péter – Takács Péter: *A jogállamság jogelmélete*. Budapest. Napvilág, 2004.
- Szigeti Péter: *Jogtani és államtani alapvonalak*. Budapest., Rejtjel, 2005.
- Szigeti Péter: *Világrendszernézõben. Globális „szabadverseny” – a világkapitalizmus jelenlegi stádiuma*. Budapest. Napvilág, 2005, 57-157.
- Takács Péter (szerk.): *Államelmélet I. A modern állam elméletének elõzményei és történeti alapvonalai*. Szent István Társulat, Budapest 2009. – [Ebbõl csak a következõ részek: Platón politikai bölcselete 22-31. oldal, Arisztotelész politikai filozófiája 31-41. oldal, Politika és erkölcs Machiavelli elméletében 129-136. oldal, Ész és történelem. A felvilágosodás korának az államra vonatkozó tanai 192-209. oldal, A liberalizmus és a liberális állam eszméje 240- 270. oldal, A konzervativizmus és a konzervatív állameszmény 271-289 oldal, A szocializmus és a szocialista-kommunista állameszme 290- 327. oldal, A nacionalizmus és a nemzetállam eszméje 328- 349. oldal.] – *Ehelyett használható a következõ tankönyv is:*
- Egresi Katalin – Pongrácz Alex – Szigeti Péter – Takács Péter: *Államelmélet*. Gyõr, SZE DF ÁJK. Jogelméleti Tanszék, 2016. 311. o. [ISBN 978-615-5391-72-9]

Ajánlott irodalom (témafüggõ módon, az elõadások ismeretanyagának írásbeli fedezeteként)

- *Államtan*. Írások a XX. századi általános államtudomány körébõl [Szöveggyûjtemény]. Szerk.: Takács Péter. Bp. Szent István Társulat, 2003. 962. o.
- *Államtan 1.*: Két fejezet az állam általános elmélete körébõl – A modern állam és elmélete. Budapest, Corvinus, 2011. ISBN: 978-963-503-468-0
letölthetõ a következõ internetes címrõl:
<https://sze.academia.edu/P%C3%A9terIstv%C3%A1ndrTak%C3%A1cs>
- *Államtan 2.*: Négy fejezet az állam általános elmélete körébõl – Az állam általános sajátosságai. Budapest, Corvinus, 2011. ISBN: 978-963-503-469-7
letölthetõ a következõ internetes címrõl:
<https://sze.academia.edu/P%C3%A9terIstv%C3%A1ndrTak%C3%A1cs>

Tájékoztató: A felkészüléshez felhasználható a tanszéki honlapon közzétett valamennyi szakmai és oktatási célú anyag.

Gyõr, 2010. január. 15.
frissítve: 2017. január. 31.

Jogelméleti Tanszék